

Nummer 2 2024

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Svag inhemsk efterfrågan

**Långtidsarbetslösheten
fortsatt hög efter pandemin**

SCB

Innehåll

Månadsöversikt december 2023	3
Läget i ekonomin	4
Svag inhemsk efterfrågan	4
Fördjupning	9
Långtidsarbetslösheten fortsatt hög efter pandemin	9
Internationell utblick	15
Byggandet minskar mer i Sverige än i de flesta andra EU-länderna ..	15
Indikatorer för Sverige, EU och USA	16

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt december 2023

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	-0,3	-0,1	⊖	●
Näringsliv				
Näringslivets produktion	1,4	0,5	⊕	⊕
Industrins produktion	1,4	0,1	⊕	●
Industrins ordergång	5,5	-6,9	⊕	⊖
Tjänsteproduktion	2,2	0,7	⊕	⊕
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	0,1	0,1	●	●
Detaljhandelns försäljning	-0,2	-2,2	●	⊖
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	-0,4	-6,3	⊖	⊖
Varuimport ³⁾	-0,4	-9,8	⊖	⊖
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,6	2,3	⊕	⊕
Producentpriser	-1,6	-7,7	⊖	⊖
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	0,0	0,4	●	⊕
Arbetslöshetsstalet ⁵⁾	0,0	0,8	●	⊖
Arbetade timmar ⁶⁾	0,1	1,3	●	⊕

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

⊕ Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

● Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

⊖ Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

Svag inhemsk efterfrågan

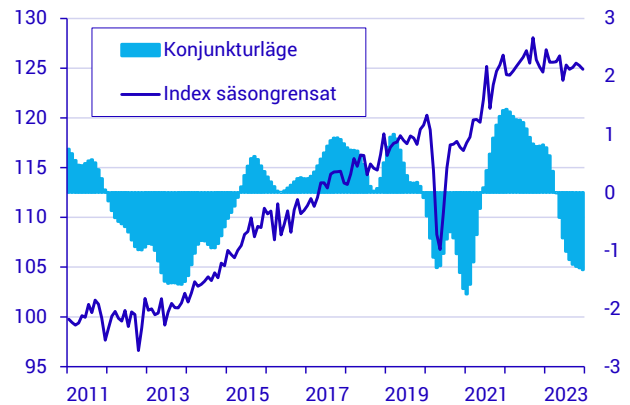
Den svenska konjunkturen är fortsatt svag. Ekonomin står och stampar med obetydlig tillväxt. Det är främst låg inhemsk efterfrågan som ligger bakom. Utrikeshandelsnettot stärktes under slutdelen av 2023 med betydligt starkare varuexport än varuimport.

BNP-indikatorn visade att den ekonomiska aktiviteten sjönk något under november och december 2023. Då oktober var aningen starkare slutade fjärde kvartalet preliminärt på i stort sett samma BNP-nivå som kvartalet innan. Även jämfört med fjärde kvartalet 2022 var det nolltillväxt. Den inhemska efterfrågan har bromsats upp medan varuexporten fortsatt gått bra under fjärde kvartalet. SCB:s konjunkturklocka visar att konjunkturläget för den svenska ekonomin är dystert. BNP-indikatorn ligger långt under den långsiktiga tillväxttakten.

”Även jämfört med fjärde kvartalet 2022 var det nolltillväxt”

BNP ned svagt i november och december

BNP-indikatorn. Index 2011=100, säsongrensade månadsvärden (vänster). Konjunkturläge=den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden, standardiserat med medelvärde=0 från januari 2000 (höger).

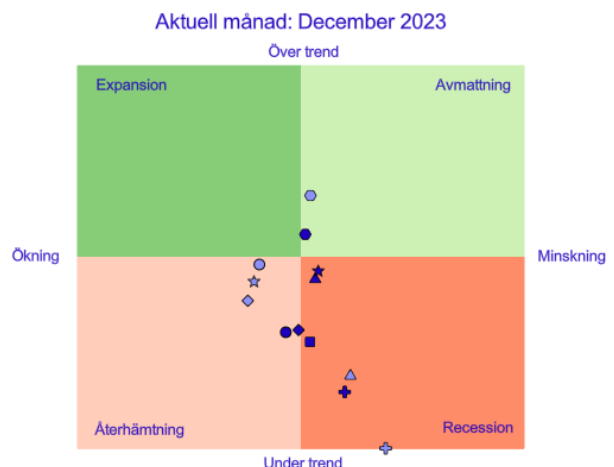

Källor: Nationalräkenskaperna och Konjunkturklockan (SCB)

Konjunkturklockan visar på lågkonjunktur

I december låg elva av tretton indikatorer i SCB:s konjunkturklocka under sin långsiktiga trend. Det är ett tecken på att det fortsatt råder lågkonjunktur. De flesta indikatorer ligger kvar i recessionsfasen men fem av indikatorerna ligger i återhämtningsfasen. De indikatorer som ligger över sin långsiktiga trend är nyregistrering av personbilar respektive lastbilar men de befinner sig båda två i avmattningsfasen.

Elva av tretton indikatorer under långsiktig trend

- A1 – BNP-indikator månad
- B1 – Näringslivets produktion
- ⊕ C1 – Hushållens konsumtion
- D1 – Nyregistrerade personbilar
- ▲ E1 – Varuexport
- ★ F1 – Sysselsättning
- ◆ G1 – Näringslivets efterfrågan
- A2 – BNP kvartal
- B2 – Industrins ordergång
- ⊕ C2 – Detaljhandel sällanköpsvaror
- D2 – Nyregistrerade lastbilar
- ▲ E2 – Varuimport
- ★ F2 – Arbetade timmar
- ◆ G2 – Hushållens konfidensindikator

Konjunkturklockan

SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och en uppdateras kvartalsvis.

Konjunkturläget beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

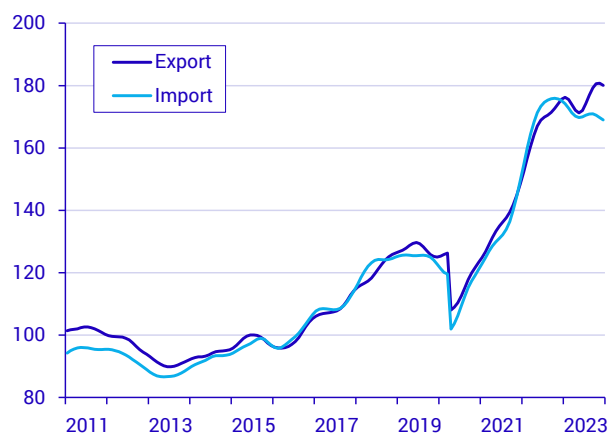
I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

Exporten fortsatt stark

Den svagare inhemska efterfrågan och den ökade varuexporten syns tydligt i diagrammet över utrikeshandeln med varor. Under 2023 har värdet för varuexporten ökat med 5 procent medan varuimporten var oförändrad jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Export av motorfordon är en grupp som gått starkt under 2022 och 2023, men även maskiner och läkemedel har bidragit positivt. Dock sjönk både importen och exporten i december 2023.

Stark varuexport och vikande varuimport

Export och import av varor, miljarder kronor per månad, trend

Källa: Utrikeshandel med varor (SCB)

Den svaga kronkursen har gjort svenska varor relativt billigare. Riksbankens kronkursindex, KIX-index, var som högst i september 2023. Sedan dess har indexet fallit och kronan stärkts mot andra valutor.

Kronan har stärkts sedan i september

KIX-index, index 1992=100, månad, medelvärde

Källa: Riksbanken

Producentprisindex som mäter priset som svenska producenter erhåller när de säljer sina produkter respektive det pris som köparen betalar då produkterna kommer in i Sverige visade en kraftig uppgång under 2022. Producentpriserna har dock fallit och var under andra halvan av 2023 lägre än under motsvarande månader 2022.

2,3 %

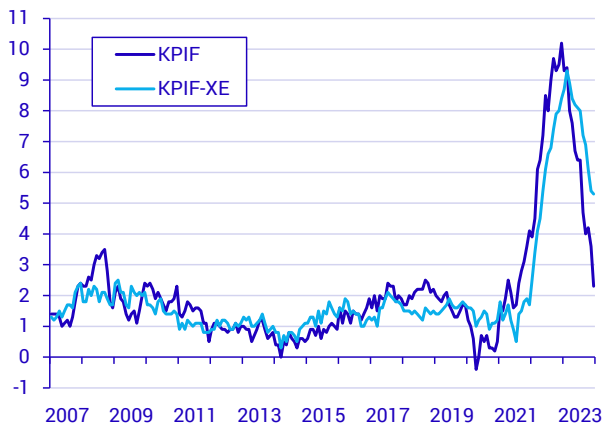
Inflationstakten i december 2023 enligt måttet KPIF

Energipriserna trycker ner inflationen

Inflationen med fast ränta, KPIF, var 2,3 procent i december 2023 och är nästan nere på Riksbankens mål på 2 procent i årstakt. De lägre energipriserna var en faktor som drog ner KPIF. Om förändringarna i energipriser exkluderas låg inflationen betydligt högre, strax över 5 procent enligt KPIF-XE.

Inflationen sjönk ytterligare i december

Inflationstakten enligt KPIF och KPIF-XE. Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

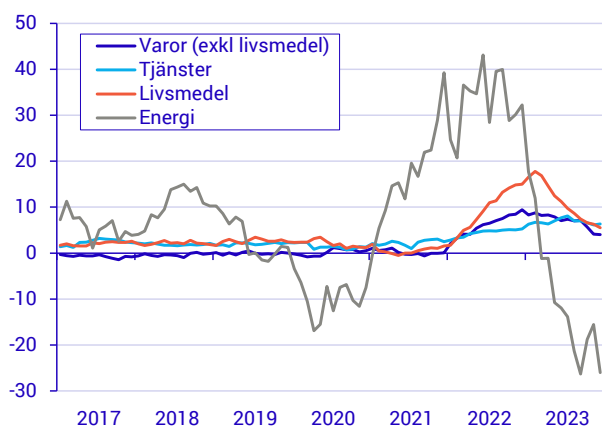

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

Energiposten består främst av hushållens el- och drivmedelspriser. Under 2023 utgjorde energi 6 procent av KPI-korgen. Då energipriserna är väldigt volatila har de trots sin låga vikt en stor effekt på inflationen. Under pandemin sjönk efterfrågan på energi och priserna föll. När ekonomierna öppnade upp ökade efterfrågan på energi. Europas sanktioner mot rysk olja och gas minskade samtidigt utbudet och priset på energi steg med över 40 procent i årstakt i juni 2022.

Stor variation i energipriserna

Inflationstakten uppdelad på olika komponenter. Förändring från motsvarande månad föregående år, procent

Källor: Konsumentprisindex (SCB) och Riksbanken

Även gruppen livsmedel har bidragit till att driva upp inflationen under de senaste två åren. Som högst var prisökningen i februari 2023 med en årstakt på 18 procent. I Riksbankens definition av livsmedel som används här ingår förutom

alkoholfria drycker även tobak. Prisökningstakten på livsmedel är fortsatt hög i ett historiskt perspektiv, även om den är betydligt lägre än för ett år sedan. I december 2023 var ökningstakten på livsmedel till och med något lägre än för tjänstegruppen.

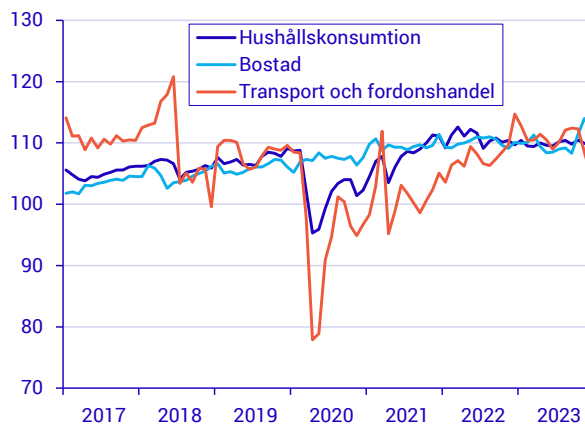
"I december 2023 var ökningstakten på livsmedel till och med något lägre än för tjänstegruppen"

Hushållskonsumtionen fortsatt dämpad

Det lägre konsumtionsutrymmet håller nere hushållskonsumtionen som fortsatt går sidledes. Det kalla vädret drev upp bostadsposten till följd av högre el- och fjärrvärmeförbrukning i november och även december visade en hög nivå. Samtidigt syns en nedgång i transport och fordonshandel i december.

Konsumtionen går i sidled

Hushållens konsumtionsindikator. Index 2015=100, säsongrensade månadsvärden

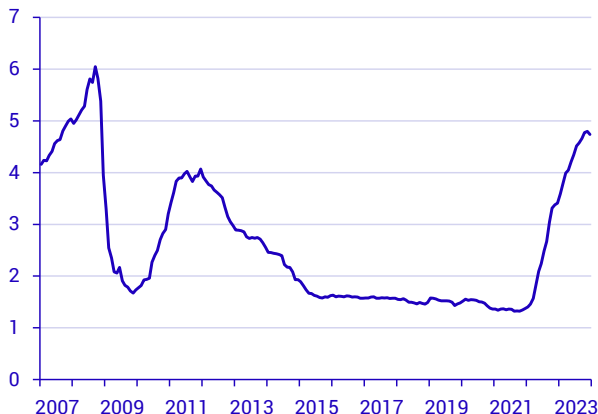
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Mycket svag tillväxt av hushållens bolån

I takt med ränteökningarna sedan våren 2022 har bostadsmarknaden svalnat. Hushållens bolånestock var nästintill oförändrad mellan december 2022 och december 2023, då årstillväxten var endast 0,6 procent. För första gången sedan oktober 2021 vände hushållens bolåneräntor på nya avtal ned och låg i december på i genomsnitt 4,74 procent. Nedgången gällde samtliga löptider. Störst nedgång syns bland de längre löptiderna.

Hushållens bolåneräntor kan ha nått toppen

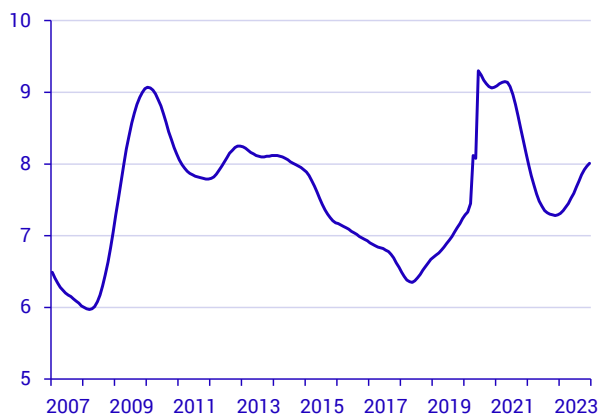
Genomsnittlig bolåneränta, Monetära finansinstituts utlåning till hushåll, nya avtal, procent

Källa: Finansmarknadsstatistik (SCB)

Arbetslösheten stiger

Procentuell andel arbetslösa av arbetskraften, 15–74 år (Inkl heltidsstuderande som sökt arbete), säsongrensade och utjämnade månadsvärden

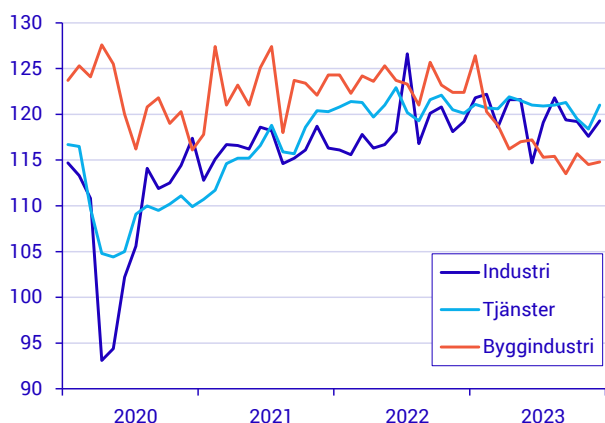
Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Låg produktion i byggindustrin

Produktionsvärdeindex för näringslivet steg i december. Både industrin- och tjänsteproduktionen ökade medan byggindustrin fortsatt har det kämpigt. Byggproduktionen har minskat jämfört med året innan och var ungefär oförändrad mellan november och december. Stål- och metallverk hade en rekyl uppåt i december 2023 efter tidigare svag utveckling. Inom tjänstebranscherna föll motorhandeln och partihandeln medan företagstjänster samt hotell- och restaurangbranschen steg i december.

Industri- och tjänsteproduktionen ökade något i december

Produktionsvärdeindex, Index 2015=100, säsongrensade värden

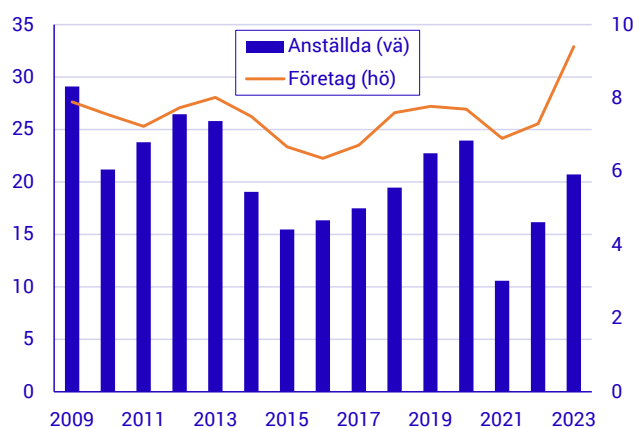
Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Fler företagskonkurser

Företagskonkurserna steg under 2023. I snitt har de legat på strax över 7 000 årligen sedan 2009. År 2023 var de 9 400 där fler skedde under andra halvåret. Men även om antalet företag som gått i konkurs stigit kraftigt ligger antalet anställda drabbade av konkurs i linje med tidigare år. Det indikerar att det är fler små företag än vanligt som har tvingats kasta in handduken.

Företagskonkurserna steg under 2023

Antal företagskonkurser respektive antalet anställda drabbade av konkurser, tusental

Källa: Konkurser och offentliga ackord (SCB)

Arbetsmarknaden viker

Den svagare efterfrågan i ekonomin avspeglar sig även på arbetsmarknaden. Andelen arbetslösa i trendjusterade tal har pekats uppåt hela 2023 och fortsatte upp i december.

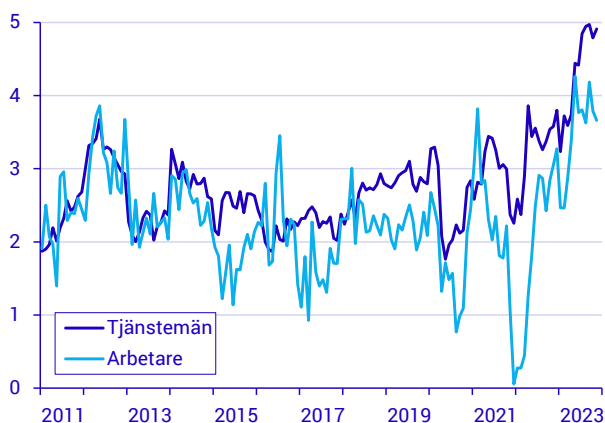
Tjänstemännens löner ökar mer

Den högre kostnadsnivån ledde till kompensationskrav vid förhandlingarna av industriavtalet i våras. Avtalet, det så kallade märket, från våren 2023 gav industriarbetarna en

löneökning på 4,1 procent. Lönestatistik från november 2023 visar att arbetarnas löner i den privata sektorn stigit strax under 4 procent jämfört med november 2022. Tjänstemännens löner har samtidigt stigit med närmare 5 procent i årstakt. Samma årsutveckling som KPIF rensat för energi i december.

Lönerna fortsätter upp

Löneutveckling inom den privata sektorn. Förändring från motsvarande månad föregående år, procent

Källa: Löner för privat sektor (SCB)

Medlingsinstitutet skriver att november 2023 är första månaden med en märkbar ökning av reallönerna sedan juli 2021, men det är om ränteeffekten inte räknas med. Med ränteökningarna är reallönerna fortsatt negativa. Samtidigt ser Riksbanken ljuset i tunneln. Riksbankschef Erik Thedéén meddelade den första februari att styrräntan skulle lämnas oförändrad på 4 procent och om inget oväntat inträffar kan vi få en första räntesänkning redan innan sommaren.

Veckan innan Riksbankens räntebesked publicerades Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer. Den visade ett rejält uppsving i januari. Framförallt var det hushållen som kände sig mer optimistiska. Det visar sig bland annat i att konfidensindikatorn gjorde ett skutt uppåt.

Kontaktperson: [Caroline Ahlstrand](mailto:caroline.ahlstrand@scb.se) 010-479 43 33

Fördjupning

Långtidsarbetslösheten fortsatt hög efter pandemin

Matchningsproblemen på arbetsmarknaden fördjupades av coronapandemin, som har påskyndat en långsiktig strukturomvandling mot mer kvalificerade jobb.

Långtidsarbetslösheten är högst bland personer med lägre utbildning, i synnerhet bland utrikes födda. Dessa grupper samt äldre har lägre jobbchanser och får oftast osäkra anställningar.

Långvarig arbetslöshet är kostsamt både för samhället och individen, och utgör en utmaning på den svenska arbetsmarknaden. För samhället blir det kostsamt när personer inte arbetar och därmed inte bidrar till en större produktion och finansiering av

den offentliga sektorns utgifter. För individen innebär en längre tid utan arbete ofta försämrade möjligheter att få ett arbete. Dessutom finns negativa hälsokonsekvenser, framför allt kopplade till psykisk ohälsa, som kan bli allvarigare med längre arbetslöshetstid.

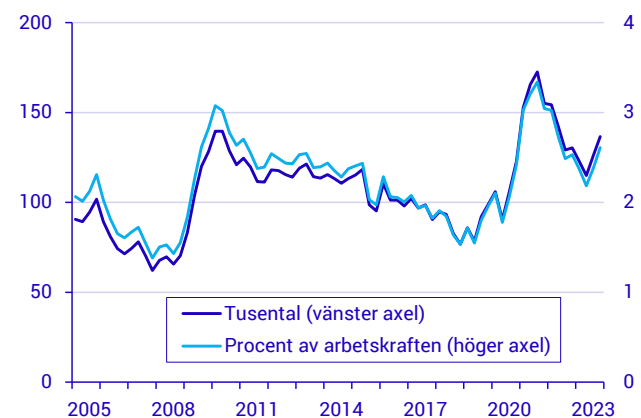
Långtidsarbetslösheten fortfarande på en hög nivå

Statistik över antal långtidsarbetslösa, det vill säga individer som varit arbetslösa i minst 27 veckor, visar att nivån är förhållandevis hög sett i ett historiskt perspektiv. Fjärde kvartalet 2023 uppgick antalet till 137 000 personer i befolkningen mellan 20 och 64 år, vilket motsvarar 2,6 procent av arbetskraften. Långtidsarbetslösa utgör ungefär en tredjedel av samtliga arbetslösa, och denna andel har varit stabil över tid med undantag för pandemin då den var något högre.

Sett över tid så ökade antalet långtidsarbetslösa som en konsekvens av finanskrisen 2008–2009 och minskade sedan gradvis fram till 2019, men utan att återhämta sig fullt ut. Långtidsarbetslösheten ökade därefter i samband med pandemin och var som högst under tredje kvartalet 2021. I takt med att restriktioner lättade återhämtade sig arbetsmarknaden, men långtidsarbetslösheten kom inte ned till nivåerna innan pandemin. Statistik från de senaste tre kvartalen 2023 visar att såväl antalet som andelen långtidsarbetslösa nu stiger igen.

Långtidsarbetslösheten har ökat trendmässigt och är fortsatt hög efter pandemin

Antal långtidsarbetslösa 20–64 år i tusental (vänster) och som andel av arbetskraften i procent (höger)

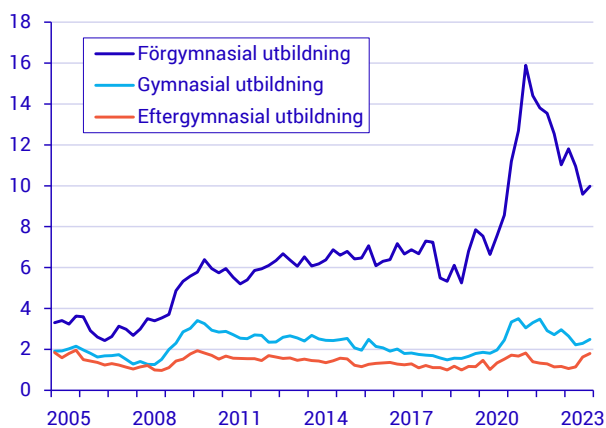
Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Lågutbildade hårt drabbade av pandemin

Långtidsarbetslöshet har drabbat vissa grupper mer än andra. En sådan grupp är personer med låg utbildning. Under pandemin mer än fördubblades antalet långtidsarbetslösa som andel av arbetskraften bland personer med förgymnasial utbildning, och detta från redan höga nivåer. Gruppen långtidsarbetslösa med förgymnasial utbildning består till största delen av utrikes födda. Möjliga förklaringar till ökningen är att en hög andel av dessa personer arbetar i den privata tjänstesektorn, såsom hotell och restaurang, som drabbades hårt av pandemin. Utrikes födda är dessutom överrepresenterade bland personer med tidsbegränsade anställningar, som vanligtvis drabbas först när konjunkturen viker.

Pandemin slog mest mot personer med lägre utbildning

Andel långtidsarbetslösa av arbetskraften 20–64 år efter utbildningsnivå, procent

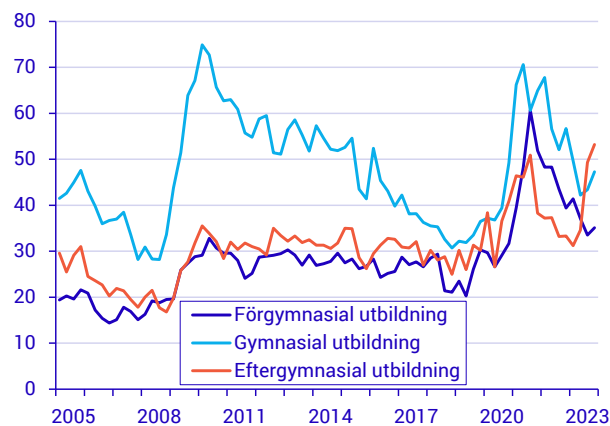

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Under 2023 ökade antalet långtidsarbetslösa bland eftergymnasialt utbildade. Fjärde kvartalet var nivån ungefär lika hög som under pandemin för denna grupp. Det kan tolkas som en följd av den efterföljande lågkonjunkturen i samband med Ukrainakriget, stigande räntor och hög inflation. En möjlig förklaring till en mer gynnsam utveckling under 2023 bland de med lägre utbildning kan vara en fortsatt återhämtning från pandemin.

Långtidsarbetslösheten ökade bland högutbildade under 2023

Antal långtidsarbetslösa 20–64 år efter utbildningsnivå, tusental

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Matchningsproblematik bakom fortsatt hög arbetslöshet

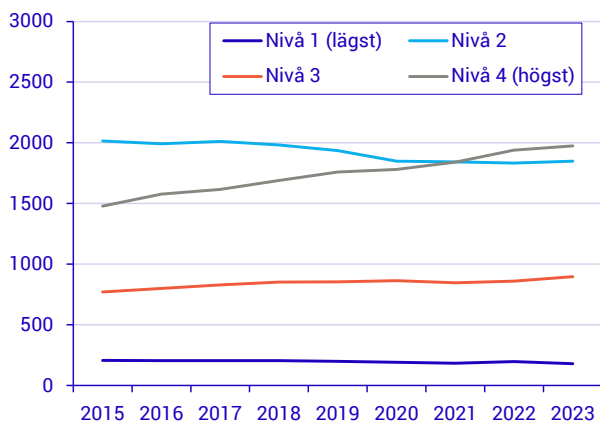
Ekonomiska kriser kan medföra så kallade persistenseffekter. Det innebär att arbetslösheten inte enbart är hög under krisen när efterfrågan är låg, utan att den dröjer sig kvar på en högre nivå också efteråt. Effekterna uppstår till följd av att lång tid i arbetslöshet kan minska de arbetslösas kunskaper, förmågor och kontakter som gör det svårare för dem att hitta nya jobb när efterfrågan på arbetskraft åter stiger. Detta kan till viss del förklara varför antalet långtidsarbetslösa inte fallit tillbaka till nivåerna innan pandemin.

”Pandemin har påskyndat en strukturomvandling där det ställs högre krav på kompetenser”

Dessutom fanns en matchningsproblematik på den svenska arbetsmarknaden redan före pandemin, med många arbetslösa trots en hög efterfrågan på arbetskraft. Det hänger ihop med att förhållandevis många av de arbetslösa är lågutbildade samtidigt som det finns relativt få lågkvalificerade jobb. Denna matchningsproblematik förstärktes i samband med pandemin. För personer som gjorde inträde på arbetsmarknaden under pandemin minskade även antalet ingångsjobb.

Strukturomvandlingen leder till mer kvalificerade jobb

Antal sysselsatta 20–64 år per kvalifikationsnivå i yrket enligt SSYK 2012, tusental

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Pandemin har även påskyndat en strukturomvandling där det ställs högre krav på kompetenser som exempelvis digitala kunskaper. Den långsiktiga trenden visar att sysselsättningen stadigt ökat inom de mest kvalificerade yrkeskategorierna samtidigt som den minskat bland yrken med lägre kvalifikationskrav, i synnerhet sedan pandemiåren. Minskningen är tydligast inom den näst lägsta nivån i SSYK-skalan där kvalifikationskraven ofta motsvarar en gymnasial utbildning. Denna utveckling kan beskrivas som en jobbpolarisering där andelen jobb med högst kvalifikationskrav ökar, medan jobben som kräver gymnasial nivå blir färre.

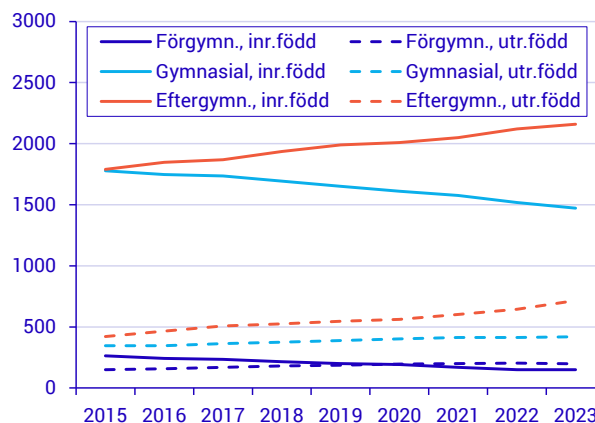
Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK)

SSYK är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter, och är baserad på ISCO-08 som är framtagen av den Internationella arbetsorganisationen (ILO).

SSYK kan delas in i fyra kvalifikationsnivåer där man ser till den formella utbildningen som är normal för yrket. Det som menas är de kvalifikationer som arbetet kräver, inte de kvalifikationer som den arbetstagare som utför arbetet har. Kvalifikationskrav för **nivå 1** är elementär utbildning på grundskolenivå, vilket innebär inga eller låga formella krav. För **nivå 2** är det utbildningar på gymnasial nivå samt eftergymnasiala utbildningar kortare än 2 år. **Nivå 3** innebär kvalifikationskrav på praktiska eller yrkesspecifika eftergymnasiala utbildningar om 2–3 år och motsvarande för **nivå 4** är teoretiska eller forskarförberedande eftergymnasiala utbildningar samt forskarutbildningar om minst 3 år, normalt 4 år eller längre.

Fler högutbildade i arbetskraften bland inrikes och utrikes födda

Antal personer i arbetskraften 20–64 år per utbildningsnivå för inrikes och utrikes födda, tusental

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Antalet personer i arbetskraften med eftergymnasial utbildning har ökat stadigt både bland inrikes och utrikes födda. I relation till gruppens storlek är ökningen störst bland de utrikes födda. Samtidigt har antalet personer med lägre utbildningsnivåer minskat bland inrikes födda och ökat bland utrikes födda. Sammantaget bidrar denna utveckling till en större andel utrikes födda inom yrken med lägre kvalifikationskrav. Jobben i denna kategori är förhållandevis få, vilket försvårar matchning och bidrar till fler arbetslösa i denna grupp.

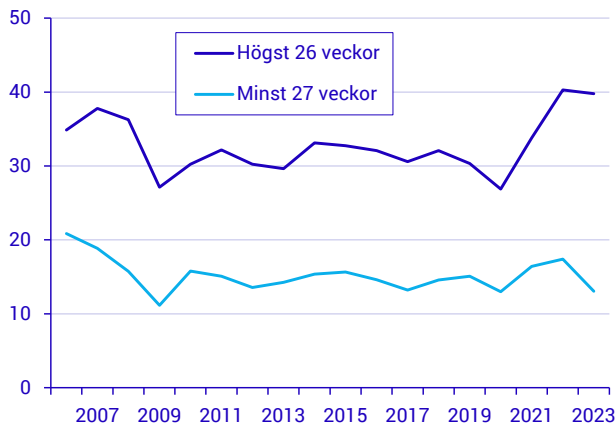
Tudelad arbetsmarknad med lägre jobbchanser och osäkra anställningar

Sannolikheten att bli sysselsatt, den så kallade jobbchansen, tenderar att avta med antalet veckor i arbetslöshet. Det kan förklaras av att kunskaper, förmågor och kontakter, liksom signaler som betyg och arbetsintyg, tappar i värde. Lägre jobbchanser bland långtidsarbetslösa förklaras även av den demografiska sammansättningen där exempelvis äldre, lågutbildade och utrikes födda löper större risk att bli långtidsarbetslösa.

”Äldre, lågutbildade och utrikes födda löper större risk att bli långtidsarbetslösa”

Lägre jobbchanser efter en längre tid i arbetslöshet

Sannolikheten att bli sysselsatt efter antal veckor i arbetslöshet. Andel av arbetslösa personer 20–64 år, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

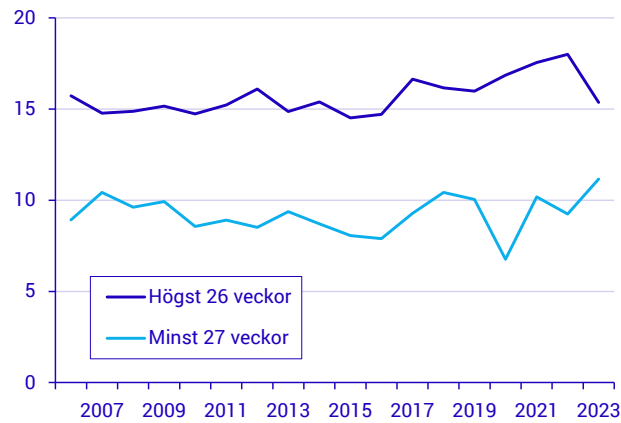
Jobbchansen mäts som andelen arbetslösa personer som blir sysselsatta inom ett kvartal. Genomsnittliga jobbchanser för personer i åldern 20–64 år har varit förhållandevis stabila över tid, och varierade som mest vid åren omkring finanskrisen 2008–2009 och återhämtningen efter pandemin 2020–2021.

”Långtidsarbetslösa har ungefär hälften så höga chanser på arbetsmarknaden”

För långtidsarbetslösa varierar jobbchanserna från omkring 10 procent vid djupare recession och lågkonjunktur till 20 procent vid maximal högkonjunktur och återhämtning. Motsvarande jobbchanser för personer med kortare tid i arbetslöshet varierar från omkring 30 till 40 procent beroende på konjunkturläget. Under de flesta år tenderar långtidsarbetslösa att ha ungefär hälften så höga chanser på arbetsmarknaden jämfört med personer med kortare arbetslöshetstider.

Långtidsarbetslösa mindre benägna att lämna arbetskraften

Sannolikheten att lämna arbetskraften efter antal veckor i arbetslöshet. Andel av arbetslösa personer 20–64 år, procent

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Perioder av arbetslöshet kan även avslutas genom att personen lämnar arbetskraften, exempelvis för att påbörja studier. Även sannolikheten att lämna arbetskraften är lägre bland de långtidsarbetslösa jämfört med personer med kortare arbetslöshetstider. Skillnaden förklaras delvis av att studenter söker jobb under kortare perioder inför sommarferier och sedan lämnar arbetskraften för att återgå till sina studier.

Lägre chans till arbete för äldre arbetslösa

Chansen att hitta ett arbete avtar med högre ålder, både bland personer med kortare och längre arbetslöshetstider. Bland långtidsarbetslösa personer varierar jobbchansen från 21 procent för yngre personer ner till endast 10 procent för äldre personer.

Jobbchanser bland yngre långtidsarbetslösa personer är i liknande storleksordning som bland äldre personer med kortare arbetslöshetstider. Såväl vid högre ålder som en längre tid i arbetslöshet tenderar de genomsnittliga jobbchanserna att ungefär halveras. Yngre personer med kortare arbetslöshetstider har ungefär fyra gånger högre jobbchanser jämfört med äldre långtidsarbetslösa personer.

Utrikes födda har lägre chans att gå från arbetslös till arbete

Genomsnittliga jobbchanser 2015–2023 efter ålder, kön, inrikes/utrikes födda och antal veckor i arbetslöshet. Andel av arbetslösa personer, procent

Ålder	Kvinna	Man	Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt
Arbetslös högst 26 veckor					
20–29	43	39	45	32	41
30–54	29	28	39	22	29
55–64	25	24	29	17	25
Långtidsarbetslös minst 27 veckor					
20–29	20	22	26	17	21
30–54	14	16	19	14	15
55–64	12	10	12	9	10

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Utrikes födda har lägre jobbchanser än inrikes födda, medan kvinnor och män har ungefär samma jobbchanser. Uppdelningen på ålder indikerar också att den negativa effekten av långvarig arbetslöshet på jobbchansen är störst bland äldre, inrikes födda personer. I den gruppen är jobbchansen 29 procent bland personer med kortare arbetslöshetstider, men endast 12 procent bland de långtidsarbetslösa. Olika demografiska faktorer koppling till arbetslöshetstidens längd undersöks vidare i SCB-rapporten "[Långtidsarbetslösa 2005–2023](#)" som denna artikel är delvis baserad på.

Långtidsarbetslösa går oftare vidare till tidsbegränsade anställningar

Tillsvidareanställningar, så kallade fasta anställningar, utgör normen på svensk arbetsmarknad. Av samtliga sysselsatta i åldern 20–64 år har ungefär fyra av fem fasta anställningar. Även bland yngre sysselsatta i åldern 20–29 år har närmare två tredjedelar fasta anställningar. Normalt sett inleds en fast anställning med en provanställning som sedan övergår till en tillsvidareanställning efter sex månader. Jobben för de som kommer från arbetslöshet, och i synnerhet för de långvarigt arbetslösa, domineras dock av andra typer av tidsbegränsade anställningar som mer sällan övergår till fasta anställningar.

Långtidsarbetslösa får oftast inte fasta anställningar

Andel av personer 20–64 år som blivit sysselsatta efter minst 27 veckors arbetslöshet, efter anställningsform, kön och inrikes/utrikes födda, genomsnitt 2015–2023, procent

Anställningsform	Kvinna	Man	Inrikes födda	Utrikes födda	Totalt
Fast anst.	16	21	21	17	19
Provanst.	14	20	17	18	18
Vikariat	15	5	11	8	9
Behovsanst.	14	9	11	12	11
Timanst.	16	12	12	15	14
Övr. tidsbegr.	21	27	24	25	25
Företagare*	.	6	4	.	5

*I denna kategori ingår även medhjälpande hushållsmedlemmar. Värderna som baseras på få observationer är prickade.

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Bland sysselsatta personer som varit långtidsarbetslösa i föregående kvartal uppger endast 37 procent att de fått antingen en tillsvidare- eller provanställning. Andelen är ungefär densamma även bland personer som blivit sysselsatta efter kortare perioder av arbetslöshet. Av dessa uppger dock en högre andel att de är fast anställda, medan personer som varit långtidsarbetslösa oftare uppger att de är provanställda. Denna skillnad kan tolkas som en lägre upplevd anställningstrygghet bland personer som fått en provanställning efter att ha varit arbetslösa en längre tid.

Tillsvidare- och provanställningar är något vanligare bland män jämfört med kvinnor som varit långtidsarbetslösa. Bland jobben som bryter långtidsarbetslösheten för kvinnor är vikariat och behovsanställningar betydligt vanligare, medan spridningen över olika slags tidsbegränsade anställningsformer är större bland motsvarande grupp män. Skillnaden kan förklaras av att kvinnor i hög grad arbetar inom tjänsteyrken där dessa typer av tidsbegränsade anställningar är vanligt förekommande. En annan väg ut ur långtidsarbetslöshet kan vara eget företagande vilket är vanligare bland män än kvinnor.

Omsorgsyrken är den vanligaste kategorin som bryter långtidsarbetslöshet

Andel av sysselsatta personer 20–64 år efter yrke som var långtidsarbetslösa i föregående kvartal, genomsnitt 2015–2023, procent

Yrkeskategori (SSYK, tvåsiffernivå)	Andel
Omsorgsyrken	14
Städyrken	8
Snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträden m.fl.	7
Försäljningsyrken inom detaljhandeln m.m.	6
Transport- och maskinföraryrken	6
Serviceyrken	5
Byggnads- och anläggningsyrken	4
Yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande inom ekonomi och förvaltning	4
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom utbildning	4
Andra yrken inom bygg, tillverkning och godshantering	3
Kontorsassistenter och sekreterare	3
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom naturvetenskap och teknik	3
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom ekonomi och förvaltning	3
Kundserviceyrken	3
Metallhantverks- och reparatörsyrken	3
Yrken med krav på fördjupad högskolekompetens inom juridik, kultur och socialt arbete m.m.	3
Yrken inom materialförvaltning m.m.	2
Övriga yrken	19

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Jobben som bryter långtidsarbetslöshet finns i hög grad inom tjänsteyrken med lägre krav på kvalifikationer. ”Omsorgsyrken” utgör den vanligaste kategorin totalt och i synnerhet bland kvinnor och utrikes födda. Denna kategori innehåller yrken som barnskötare, elevassistenter, undersköterskor, vårdbiträden, skötare, vårdare, personliga assistenter och tandsköterskor. ”Transport- och maskinföraryrken” utgör den vanligaste kategorin bland män, medan ”Städyrken”, ”Snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträden

m.fl.” samt ”Försäljningsyrken inom detaljhandeln m.m.” är vanligt förekommande bland både män och kvinnor som varit långtidsarbetslösa. För kvinnor och utrikes födda är de yrken som bryter långtidsarbetslösheten i högre grad koncentrerade till färre kategorier, jämfört med män och inrikes födda där spridningen är större.

Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

AKU är en urvalsundersökning som beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15–89 år. Statistiken som framställs genom AKU är föremål för internationell samordning och bygger på International Labour Organization's, (ILO), konvention över arbetsmarknadsstatistiken. Definitionerna i AKU följer ILO:s rekommendationer och EU:s riktlinjer. Undersökningen ger en bild av arbetsmarknaden utifrån aspekter såsom sysselsättning, arbetslöshet, undersysselsättning, arbetade timmar, yrke, bransch och mycket annat.

I AKU kan en person klassificeras som i arbetskraften, vilket innebär sysselsatt eller arbetslös, eller utanför arbetskraften. Som arbetslösa räknas personer som var utan arbete under referensveckan men som sökt arbete under de senaste fyra veckorna (referensveckan och tre veckor bakåt) och kunde arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Arbetslösa omfattar även personer som har fått ett arbete som börjar inom tre månader, förutsatt att de skulle ha kunnat arbeta referensveckan eller börja inom 14 dagar från referensveckans slut. Personer definieras som långtidsarbetslösa om de varit arbetslösa i en ihållande period om minst 27 veckor.

Som sysselsatt räknas en person som har en anställning eller arbetar som företagare alternativt som medhjälpande familjemedlem. För att räknas som sysselsatt räcker det att ha arbetat minst en timme under referensveckan alternativt ha varit frånvarande från ett sådant arbete. Utöver detta krävs det att arbetet syftar till att generera inkomst till individen eller den familj personen ingår i.

Denna artikel är delvis baserad på en längre rapport om långtidsarbetslösa som publicerades i december 2023. Den går att hitta [här](#).

Kontaktpersoner: Stefan Andersson 010-479 40 81 och Charlotta Olofsson 010-479 41 42

Internationell utblick

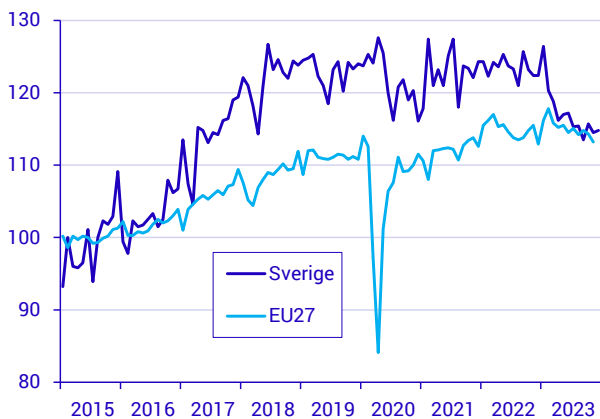
Bygandet minskar mer i Sverige än i de flesta andra EU-länderna

EU-ländernas byggproduktion har minskat svagt det senaste året. Sverige och Finland tillhör de länder som har haft störst nedgång inom byggbranschen medan det danska bygandet går fortsatt starkt.

Den svenska byggbranschen har haft det tufft det senaste året. I november 2023 var byggproduktionen drygt 6 procent lägre än motsvarande månad 2022. Under samma period minskade bygandet i EU med 2 procent, enligt preliminär statistik.

Minskad byggproduktion i Sverige

Byggproduktion. Volymindex 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Eurostat

Bygandet i Sverige steg framförallt kraftigt under 2017 och 2018. Därefter låg byggproduktionen på ungefär samma nivå, trots en dipp under pandemin, fram till slutet av 2022. Under våren 2023 föll dock produktionsvolymen tydligt, mycket på grund av ökade byggkostnader, och nivån var i slutet av året lägre än innan pandemin.

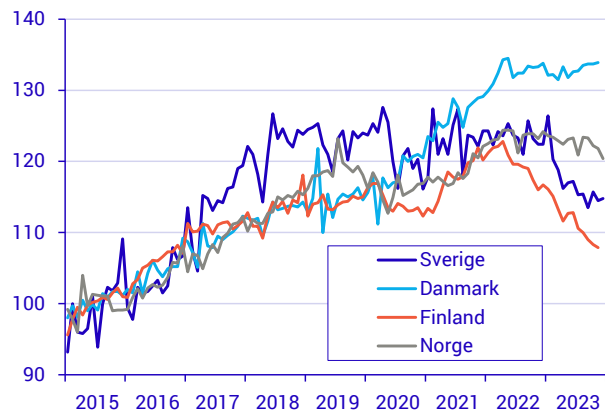
Inom hela EU steg bygandet svagare än i Sverige fram till pandemin då det blev en skarp nedgång som följdes av en stark återhämtning. Under 2023 har bygandet i EU inte minskat lika mycket som i Sverige och nivån var i november högre än innan pandemin.

Byggbranschen i Danmark går fortsatt starkt

Bland de nordiska länderna är det byggbranschen i Danmark som går starkast. Även i Norge är byggvolymen kvar på en hög nivå medan bygandet i Finland minskat markant under de senaste två åren.

Även i Finland minskar bygandet men är fortsatt starkt i Danmark

Byggproduktion. Volymindex 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Eurostat

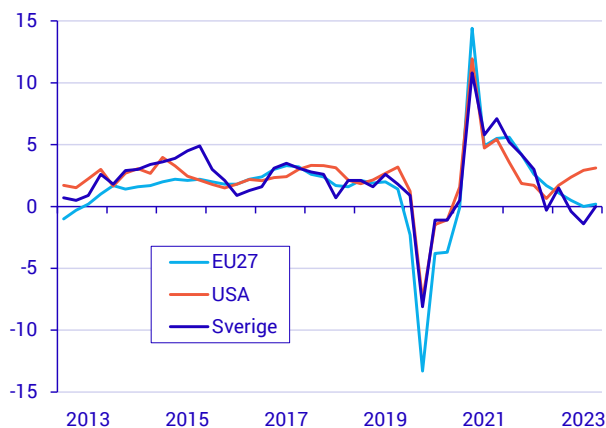
Av de större EU-länderna sticker Italien ut med en mycket stark utveckling efter pandemin. Spanien har däremot haft en svag utveckling av bygandet men en liten återhämtning har skett sedan mitten av 2022. I Tyskland är trenden för närvarande att byggproduktionen minskar svagt medan den ligger ganska stabilt i Frankrike.

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Indikatorer för Sverige, EU och USA

USA går starkt medan Sverige har nolltillväxt

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år. För Sverige avser fjärde kvartalet 2023 BNP-indikatorn

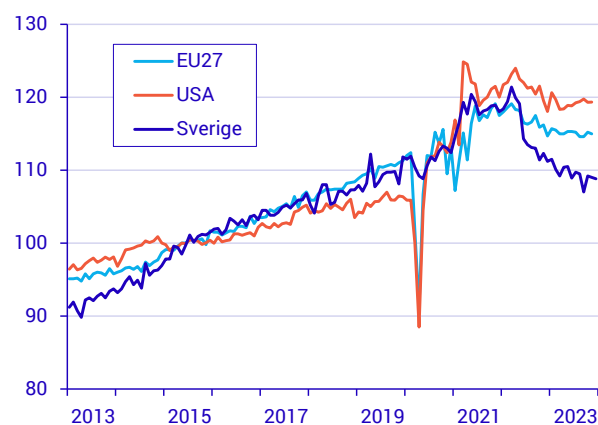

Källa: SCB, Eurostat och OECD

- Sveriges BNP låg på samma nivå fjärde kvartalet 2023 som motsvarande kvartal året innan, enligt BNP-indikatorn.
- Både andra och tredje kvartalet 2023 var den svenska BNP-tillväxten negativ i årstakt.
- Även för EU som helhet var det fortsatt i stort sett nolltillväxt.
- USA har dock fortsatt stark BNP-tillväxt.

Svensk detaljhandel fortsatt svag

Detaljhandelns försäljning, 2015=100, säsongrensat

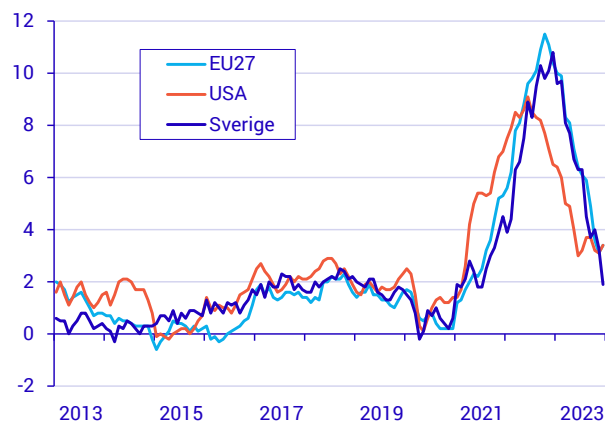

Källa: OECD

- Försäljningen inom den svenska detaljhandeln går fortsatt svagt i ett internationellt perspektiv.
- I USA mattades den positiva trenden i slutet av 2023.
- I EU låg försäljningsvolymen relativt stabilt under hela 2023.

Sverige har lägre inflation än EU och USA

HIKP för Sverige och EU27, KPI för USA, årsförändring i procent

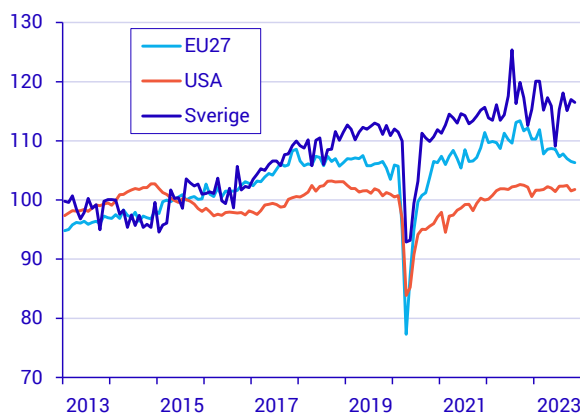

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- Den svenska inflationen fortsatte ned i december och låg på 1,9 procent enligt det internationella måttet HIKP.
- I både EU och USA steg dock inflationen något i december.
- I EU steg HIKP-inflationen från 3,1 procent i november till 3,4 procent i december. Exakt samma utvecklingstal noterades för KPI i USA.

Industriproduktionen i EU på nedgång

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

Källa: OECD

- I EU har industriproduktionen minskat sedan hösten 2022.
- Den svenska industrin har svängt mycket upp och ner men låg i november 2023 på samma nivå som början av 2022.
- Den amerikanska produktionen går sidledes.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag - Eerik, iStock

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 9 - Antonio_Diaz, iStock

Sidan 15 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2024-A28TI2402_pdf

Ansvarig utgivare: Petra Nilsson

Redaktion: Johannes Holmberg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Jenny Lunneborg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se